

Portal Województwa Lubuskiego

Komisja Europejska reaguje na pandemię

Kategoria - Koronawirus

Data publikacji -18 marca 2020 godz. 04:04

W związku z pandemią koronawirusa, przewodnicząca Komisji Europejskiej Ursula von der Leyen przedstawiła plan natychmiastowych działań

mających na celu złagodzenie społeczno-gospodarczych skutków epidemii COVID-19, w postaci skoordynowanej europejskiej reakcji. Podjęte działania będą dotyczyć zarówno ochrony zdrowia jak i gospodarki.

Podjęte działania związane z ochroną zdrowia:

- Komisja uruchomiła specjalny panel ekspertów - lekarzy w tym lekarzy wirusologów, którzy mają opracować strategię działania.
- Komisja wypracowuje też europejskie wytyczne dla badań przesiewowych (EU guidelines for health screening) – zostaną one przedstawione ministrom ds. zdrowia na posiedzeniu Rady UE.
- Komisja Europejska podjęła działania związane również z zaopatrzeniem krajów członkowskich w materiały i wyposażenie medyczne. Komisarz ds. rynku wewnętrznego Thierry Breton jest w kontakcie z producentami, prowadzona jest ocena zapasów i możliwości zwiększania wydajności.
- Przewodnicząca von der Leyen odbyła rozmowy z różnymi krajami członkowskimi, część z nich jest gotowa wprowadzić ponownie granice wewnętrzne w UE, jeśli zajdzie taka potrzeba. Co do zasady, ogólny zakaz podróżowania nie jest postrzegany jako efektywny według Światowej Organizacji Zdrowia (WHO) Wszystkie działania podejmowane przez państwa członkowskie muszą być adekwatne, ale i zachowywać odpowiednie proporcje.

Podjęte działania związane z gospodarką:

Negatywny wpływ koronawirusa na gospodarki w UE powoduje potrzebę zdecydowanego i konkretnego działania na wszystkich szczeblach. Należy zrobić wszystko, aby szok był tak krótkotrwały i ograniczony jak tylko możliwe i nie spowodował stałych szkód w gospodarce. Kraje członkowskie powinny „czuć się komfortowo” w podejmowaniu decyzji o wsparciu dla dotkniętych sytuacją podmiotów np. z sektora turystyki, transportu czy handlu detalicznego, ale także obywateli np. poprzez systemy krótszej pracy dla pracowników. Aby dać krajom takie zapewnienie Komisja Europejska zastosuje maksymalną elastyczność jeśli chodzi o przepisy pomocy państwa, oraz przepisy paktu stabilności i wzrostu. Ponadto Komisja Europejska proponuje też inne działania, które mają złagodzić społeczno-gospodarczych skutki epidemii.

Elastyczność zasad dotyczących pomocy państwa: główna część działań budżetowych podejmowanych w odpowiedzi na koronawirusa będzie finansowana przez państwa członkowskie. Unijne zasady pomocy państwa pozwalają państwom członkowskim podjąć szybkie i skuteczne działania w celu wsparcia obywateli i przedsiębiorstw, w szczególności MŚP, w obliczu trudności gospodarczych spowodowanych przez epidemię COVID-19. Państwa członkowskie mogą opracować

obszerne środki wsparcia na mocy obowiązujących unijnych zasad. **Po pierwsze, mogą zdecydować o przyjęciu takich środków jak dopłaty do wynagrodzeń, zawieszenie płatności podatku dochodowego od przedsiębiorstw i VAT lub składek na ubezpieczenia społeczne.** Co więcej państwa członkowskie **mogą przyznać bezpośrednie wsparcie finansowe konsumentom**, na przykład w związku z anulowanymi rezerwacjami lub biletami, których koszt nie jest zwracany przez operatorów. Ponadto **przepisy UE w sprawie pomocy państwa umożliwiają państwom członkowskim wspieranie przedsiębiorstw mających problemy z płynnością i potrzebujących natychmiastowej pomocy.** Art. 107 ust. 2 lit. b) TFUE umożliwia **państwom członkowskim wypłatę odszkodowań dla przedsiębiorstw z tytułu strat bezpośrednio spowodowanych obecną sytuacją nadzwyczajną, w tym dla sektorów lotnictwa i turystyki.**

Elastyczność europejskich ram budżetowych: Komisja proponuje Radzie zastosowanie pełnej elastyczności przewidzianej w unijnych ramach budżetowych, aby można było wdrożyć środki niezbędne do zatrzymania epidemii koronawirusa oraz do łagodzenia jej negatywnych skutków społeczno-gospodarczych. Po pierwsze, **zdaniem Komisji pandemia COVID-19 kwalifikuje się jako „nadzwyczajne zdarzenia pozostające poza kontrolą rządu”.** Pozwala to na **uruchomienie nadzwyczajnych wydatków przeznaczonych na zatrzymanie epidemii COVID-19, takich jak wydatki na opiekę zdrowotną i ukierunkowane środki pomocowe dla przedsiębiorstw i pracowników.** Po drugie, Komisja **zaleci dostosowanie działań budżetowych wymaganych od państw członkowskich w przypadku ujemnego wzrostu lub dużych spadków aktywności.** Komisja jest również gotowa proponować Radzie uruchomienie ogólnej klauzuli korekcyjnej w celu uwzględnienia ogólniejszego wsparcia polityki budżetowej. Klauzula ta, we współpracy z Radą, zawieszalaby korektę budżetową zaleconą przez Radę w przypadku poważnego pogorszenia koniunktury gospodarczej w strefie euro lub w całej UE.

Zapewnienie solidarności w ramach jednolitego rynku: tylko dzięki solidarności i skoordynowanym ogólnoeuropejskim rozwiązaniom będzie możliwe skuteczne zarządzanie obecną wyjątkową sytuacją w zakresie zdrowia publicznego. Niezwykle ważne jest wspólne działanie **w celu zapewnienia produkcji, magazynowania, dostępności i racjonalnego korzystania ze sprzętu medycznego i leków w UE, w sposób otwarty i przejrzysty, zamiast podejmowania jednostronnych działań ograniczających swobodny przepływ podstawowych towarów medycznych.** Komisja udziela państwom członkowskim wskazówek na temat wprowadzenia odpowiednich mechanizmów kontrolnych zapewniających bezpieczeństwo dostaw i **uruchamia przyspieszoną wspólną procedurę przetargową na dostawę tych towarów,** a także wydaje zalecenie w kwestii wyposażenia ochronnego nieposiadającego oznakowania zgodności CE.

Ponadto, ze względu na fakt, iż szczególnie dotknięty jest **międzynarodowy i europejski sektor lotnictwa,** Komisja **proponuje przyjęcie specjalnych przepisów w celu tymczasowego zwolnienia przewoźników lotniczych z obowiązku wykorzystania co najmniej 80 proc. swoich przydziałów czasu**

na start lub lądowanie w danym okresie, jeśli chcą je oni zachować w analogicznym okresie kolejnego roku.

Uruchomienie budżetu UE:aby móc natychmiast wesprzeć najbardziej dotknięte kryzysem MŚP, UE uruchomi w ramach swojego budżetu dostępne instrumenty wspierające płynność tych przedsiębiorstw, uzupełniając w ten sposób działania podejmowane na szczeblu krajowym. **W najbliższych tygodniach 1 mld euro zostanie przekierowany z budżetu UE jako gwarancja dla Europejskiego Funduszu Inwestycyjnego, aby zachęcić banki do zapewnienia płynności MŚP i małych spółek o średniej kapitalizacji.** Z pomocy finansowej obejmującej około 8 mld euro skorzysta co najmniej 100 tys. takich przedsiębiorstw. **Najbardziej dotkniętym kredytobiorcom zapewniona zostanie także możliwość tymczasowego zawieszenia spłaty kredytu.**

Łagodzenie skutków dla zatrudnienia: aby chronić pracowników przed bezrobociem i utratą dochodów, aby zapobiec utrwaleniu się skutków kryzysu Komisja **deklaruje gotowość wsparcia państw członkowskich, przede wszystkim przez promowanie systemów pracy w zmniejszonym wymiarze czasu pracy, programy doskonalenia zawodowego i nabywania nowych kwalifikacji.** Ponadto czasowe przedłużenie zasiłku chorobowego lub zmiany w systemie zasiłków dla bezrobotnych mogą służyć wsparciu dochodów gospodarstw domowych. Promowanie telepracy może również osłabić negatywne skutki. Komisja **przyspieszy prace nad wnioskiem ustawodawczym w sprawie europejskiego programu reasekuracji świadczeń dla osób bezrobotnych,** mającym wesprzeć państwa członkowskie w polityce służącej utrzymaniu miejsc pracy i umiejętności. Ponadto, **Inicjatywa inwestycyjna na rzecz zwalczania koronawirusa ułatwi uruchomienie Europejskiego Funduszu Społecznego - funduszu ukierunkowanego na wsparcie pracowników i służby zdrowia.** Możliwe jest też uruchomienie **Europejskiego Funduszu Dostosowania do Globalizacji w celu wsparcia zwalnianych pracowników i osób samozatrudnionych** zgodnie z warunkami obecnego i przyszłego rozporządzenia w tej sprawie. W 2020 r. udostępnionych zostanie nawet 179 mln euro.

Inicjatywa inwestycyjna na rzecz zwalczania koronawirusa (CRII): Komisja proponuje **przeznaczenie 37 mld euro w ramach polityki spójności na walkę z kryzysem spowodowanym przez koronawirusa. W tym celu Komisja proponuje zrezygnowanie w tym roku ze zobowiązania państw członkowskich do zwrotu niewykorzystanych płatności zaliczkowych w ramach europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych. Mowa tu o kwocie ok. 8 mld euro z budżetu UE, którą państwa członkowskie będą mogły wykorzystać jako uzupełnienie dla finansowania strukturalnego w wysokości 29 mld euro w całej UE.** W praktyce zwiększy to kwotę inwestycji w 2020 r. i pomoże skumulować na wstępie wykorzystanie nieprzydzielonych jeszcze dotąd 28 mld euro w ramach finansowania polityki spójności w obrębie programów na lata 2014–2020. **Komisja wezwwała Parlament Europejski i Radę do jak najszybszego zatwierdzenia tego wniosku, tak aby można go było przyjąć w ciągu najbliższych dwóch tygodni.**

Jednocześnie Komisja zwróciła się do najbardziej dotkniętych państw członkowskich,

aby rozpocząć przygotowania do wdrożenia inicjatywy. Komisja będzie również wspierać państwa członkowskie w jak najlepszym wykorzystaniu elastyczności, która już istnieje w programach UE. Komisja zwróciła się też do państw członkowskich o wyznaczenie w tym celu ministra i wyższych rangą urzędników do roli koordynatorów takich działań.

Kluczowym elementem wniosku ws. Inicjatywy inwestycyjnej na rzecz zwalczania koronawirusa jest to, że **wszystkie potencjalne wydatki na walkę z epidemią COVID-19 kwalifikują się od dnia 1 lutego 2020 r. do finansowania w ramach funduszy strukturalnych**, tak aby państwa członkowskie mogły jak najszybciej wydać środki na walkę z epidemią. Komisja proponuje też, aby umożliwić przesunięcie znacznych kwot środków w ramach programów w uproszczony sposób. Działania powinny umożliwić wszystkim państwom członkowskim zmianę priorytetów i skierowanie wsparcia w nadchodzących tygodniach tam, gdzie jest ono najbardziej potrzebne, w szczególności:

- Zapewnienie wsparcia dla systemu opieki zdrowotnej, np. poprzez finansowanie sprzętu medycznego i leków, ośrodków badawczych i terapeutycznych, zapobieganie chorobom, e-zdrowie, zapewnienie sprzętu ochronnego, urządzeń medycznych, dostosowanie środowiska pracy w sektorze opieki zdrowotnej oraz zapewnienie dostępu do opieki zdrowotnej dla grup szczególnie narażonych;
- zapewnienie przedsiębiorstwom płynności finansowej w celu przeciwdziałania krótkoterminowym wstrząsom finansowym związanym z kryzysem związanym z koronawirusem, obejmujące np. kapitał obrotowy w MŚP, aby zaradzić stratom spowodowanym kryzysem, ze szczególnym uwzględnieniem sektorów, które zostały szczególnie dotknięte kryzysem;
- tymczasowe wspieranie krajowych programów pracy w niepełnym wymiarze godzin, które pomagają złagodzić skutki szoku, w połączeniu ze środkami na rzecz podnoszenia kwalifikacji i przekwalifikowania zawodowego.

W przedstawionym przez Komisję Europejską wniosku proponuje się, aby EFRR mógł w razie potrzeby wspierać finansowanie kapitału obrotowego w MŚP jako tymczasowe działanie w celu zapewnienia skutecznej reakcji na kryzys zdrowia publicznego. Instrumenty finansowe finansowane z funduszy powinny również zapewniać wsparcie w formie kapitału obrotowego dla MŚP, w razie potrzeby jako działanie tymczasowe. Priorytet inwestycyjny EFRR mający na celu wzmocnienie badań, rozwoju technologicznego i innowacji został zmodyfikowany tak, aby obejmował inwestycje w produkty i usługi niezbędne do wspierania zdolności reagowania na kryzys w służbie zdrowia publicznego.

Jeżeli zmiany w programie zostaną uznane za konieczne, Komisja będzie ściśle współpracować z władzami krajowymi i regionalnymi w celu usprawnienia i przyspieszenia odpowiednich procedur, biorąc pod uwagę wpływ kryzysu związanego z koronawirusem na zdolności administracyjne państw członkowskich. W przedstawionym wniosku „Inicjatywy inwestycyjnej na rzecz zwalczania

koroawirusa” określone zostały też te zmiany, które nie będą wymagały zatwierdzenia decyzją Komisji.

Ponadto, Komisja powołała grupę zadaniową, która ma koordynować prace z państwami członkowskimi, określać ich dokładne potrzeby i udzielać im pomocy. Grupa zadaniowa, jak również inne służby Komisji, mają niezwłocznie zwrócić się do tych państw członkowskich, których inicjatywa dotyczy w największym stopniu, i będą z nimi współpracować w celu wdrożenia środków.

Komisja **proponuje też rozszerzenie zakresu Funduszu Solidarności UE poprzez uwzględnienie w nim również kryzysu w dziedzinie zdrowia publicznego, tak by można było uruchomić fundusz w odniesieniu do najciężej dotkniętych państw członkowskich.** W 2020 r. udostępnionych zostanie nawet 800 mln euro.

Strona Komisji Europejskiej - Działania w kontekście koronawirusa

https://ec.europa.eu/info/live-work-travel-eu/health/coronavirus-response_pl#latest

Źródło: na podstawie informacji ze strony Komisji Europejskiej www.ec.europa.eu oraz wniosku rozporządzenia CRII

Przygotowanie: Jarosława Suchecka, Biuro Regionalne Województwa Lubuskiego w Brukseli